

Клюєва А.С., студ. 1 курсу, ФЕіМ, спец. «Фінанси і кредит»
Науковий керівник: Наумко Ю.С., доцент кафедри економіки
Сумського національного аграрного університету

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ

Продовольча проблема є найгострішою для людства. Належить вона до довгострокових і найскладніших не лише в Україні, а й у світовій економіці. Аналіз динаміки поголів'я ВРХ та виробництва яловичини в Україні вказує на гостроту продовольчої проблеми.

Виробництво продукції тваринництва, зокрема м'яса, є одним з головних питань у вирішенні продовольчої безпеки та забезпечення населення країни повноцінним харчовим білком. Показники споживання продукції тваринництва на душу населення є одними з основних показників, що характеризують добробут нації.

Серед м'ясних продуктів, споживаних людиною, яловичині належить одне з провідних місць. Досвід США, Канади, Італії, Франції, Аргентини показує, що значним резервом збільшення виробництва яловичини є прискорений розвиток спеціалізованого м'ясного скотарства. Саме за рахунок розвитку цієї галузі має здійснюватися виробництво високоякісної яловичини для задоволення потреб населення та промислового виробництва.

В Україні ж яловичину переважно отримують за рахунок використання на забій поголів'я над ремонтного молодняка та вибракуваного поголів'я дорослої худоби молочних і молочно-м'ясних порід. Невелика частина яловичини, яку отримують від м'ясної худоби, у загальному виробництві м'яса істотно не впливає на підвищення рівня його споживання. За умов доведення споживання яловичини на душу населення у найближчі роки до 30-35 кг, необхідно широко розвивати галузь інтенсивного м'ясного скотарства. У сучасних умовах внаслідок тривалої фінансово-економічної кризи м'ясне скотарство знаходиться у досить критичному стані. Через ряд об'єктивних і суб'єктивних причин (недостатню забезпеченість кормами, низькими закупівельними цінами на м'ясо яловичини, без врахування його якості, відсутність фахівців) широкого розвитку ця галузь не одержала.

Зменшення поголів'я великої рогатої худоби призвело до того, що виробництво яловичини скорочується з кожним роком. Наприклад, станом на 1 жовтня 2014 р. в сільськогосподарських підприємствах Сумської області утримувалося 4,3 тис. голів великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності, в т.ч. 1,5 тис. голів корів. Розведенням м'ясної худоби займалося 14 сільськогосподарських підприємств, в т.ч. 1 племінний завод по розведенню української м'ясної породи та 1 племрепродуктор по світло - аквітанській породі. На 1 жовтня 2015 року в Україні утримувалося 4млн 286,6 тис. голів ВРХ.

М'ясна худоба, порівняно з молочною, має ряд переваг: потребує значно менших витрат на будівництво приміщень і засоби механізації виробничих процесів; менш витратна щодо концентрованих кормів, енергетичних і

трудоу ресурсів; добре використовує пасовища, відходи рільництва (солону, полуу) і переробної промисловості (малясу, брагу); забезпечує високоякісною сировиноу шкіряну, легку і фармацевтичну промисловість. Для збільшення кількості поголів'я м'ясної худоби, підвищення його продуктивності та виробництва якісного м'яса яловичини, важливе значення має надання державоу дотації на утримання кожної продуктивної м'ясної корови шляхом компенсації нормативних витрат на її вирощування. Це практикується у країнах з ринковоу економікоу.

Визначальними факторами розвитку галузі спеціалізованого м'ясного скотарства у перспективі є:

1) продовольчі фактори: значний дефіцит виробництва м'яса і його споживання, особливо яловичини; населення недостатньо забезпечується цим важливим білковим продуктом харчування; необхідність підвищення якісних показників яловичини від тварин молочних і комбінованих порід;

2) соціальні фактори: у сільській місцевості багатьох областей України більше третини населення – пенсійного віку, тому в господарствах по розведенню молочної худоби важко вирішуються кадрові проблеми і у найближчій перспективі вони залишаться; при постійному зменшенні чисельності працездатного сільського населення, м'ясне скотарство потребує у 8-10 разів менше трудових ресурсів, що пояснюється використанням маловитратної технології утримання м'ясної худоби;

3) енергетичні фактори: при існуючому дефіциті енергоносіїв дана галузь вимагає мінімальних витрат електроенергії, механізмів і машин; енергоємність м'ясного скотарства на 60-80 % менша порівняно з молочним скотарством;

4) екологічні фактори: особливої уваги заслуговує розвиток м'ясного скотарства в регіонах, забруднених радіонуклідами в результаті аварії на ЧАЕС, де дуже гостро стоїть проблема з трудовими ресурсами і одержанням екологічно чистої продукції; ця галузь допомагає вирішити проблему зайнятості населення, а крім того, з м'ясом в організм людини попадає менше радіонуклідів, особливо стронцію, ніж з молоком;

5) ресурсні фактори: м'ясна худоба вимагає значно менших витрат концентрованих кормів, більш ефективно використовує пасовища; існує необхідність у створенні високопродуктивних культурних пасовищ і луків, з яких значно корми є значно дешевшими, а також і у раціональному використанні наявних кормових ресурсів та рентабельному веденні галузі;

6) економічні фактори: у раціонах харчування м'ясної худоби застосовують більш дешеві грубі та зелені корми, відходи харчової промисловості; від неї одержують високоякісне м'ясо та шкіри, цінну сировину для фармацевтичної промисловості при енерго- та ресурсозберігаючій технології утримання худоби.

У багатьох регіонах України, що мають незатребувані земельні площі, при створенні культурних і поліпшенні наявних природних угідь і пасовищ, таку можливість можна направити на використання специфічних особливостей м'ясної худоби при її вирощуванні.

Ця галузь тваринництва може стати майбутньою перспективою не лише в забезпеченні високоякісним м'ясом і м'ясопродуктами за науково обґрунтованими нормами харчування, але й у поліпшенні життєвого рівня населення, створенні стратегічних ресурсів нашої країни і її експортного потенціалу.

Література

1. Азізов С. П. Деякі питання організації та підвищення ефективності тваринництва / С. П. Азізов // Економіка АПК – 2011. – №4 – С. 12-15.
2. Гачкова В. В. Розвиток тваринництва в Україні через призму збалансованого використання ринку зерна / В.В. Гачкова // Науковий вісник НТЛУ України. - 2010. – Вип. 20.8. - С. 137-143.
3. Денисенко М.П. Проблеми та перспективи розвитку м'ясного скотарства в Україні. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>.
4. Дзіцюк В.В. Сучасний стан і перспективи м'ясного скотарства в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://agroua.net/animals/catalog/ag-1/a-3/info/aig-75/>.
5. Почукалін А. Є. Селекційний процес у м'ясному скотарстві // Розведення і генетика тварин / А.Є Почукалін // – 2010. - №44. – С. 161-164.
6. Молочне та м'ясне скотарство. Департамент агропромислового розвитку [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.apk.sm.gov.ua/index.php/uk/2013-04-18-21-50-35/32-napryamki-diyalnosti-tvarinnitstvo/zagalnakarakteristika-tvarinnitstva/46-molochne-ta-m-yasne-skotarstvo>.